

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL II.

Brășov, Duminică 4 (16) Septembrie

"Gazeta" iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumează la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brășov:
la administrațiunea, piața mare
nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu d. u. s. în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

1888.

Nr. 195.

Brășov 3 Septembrie st. v. 1888.

Incidentul dela Belovar pare a fi luminat un moment situațiunea de față interioară și esteri-
oră a monarhiei noastre, ca și un
fulger care, străbătându în intu-
nerecul noptii, ne arată deodată
conturile tărâmului ce ne incun-
jură.

E natural că diversitatea cea
mare dintre cei ce au asistat ca
privitori la acest incident, a tre-
buit să producă mult, puțin,
păreri deosebite asupra însemnă-
tății și a urmărilor lui.

Organul d-lui Tisza, „Pester
Lloyd“, găsește că situațiunea se
esprimă în faptul, că cu o și
înainte de a dojeni pe episcopul
Strossmayer pentru telegrama ce-a
adresat-o la Kiev, în care vor-
besce despre „misiunea universală
ce-o are dela Dumneșu Rusia“,
Maiestatea Sa a ridicat un toast
solemn în sănătatea Impera-
tului Rusiei cu ocaziunea onoma-
stice sale. „Acésta“, dice numita
fioia, „caracterizează întreaga noastră
politică față cu Rusia. Nu în
contra Rusiei ci în contra pan-
rusismului, nu în contra slavismului
ci în contra pan-slavismului
s'a îndreptat mâna maiestatică
a regelui. Amicul Țarului nu
pe aceia îl numește trădător
care pledează pentru o pacinică
conviețuire cu puternicul imperiu
nordic, ci pe acela care cohe-
tând cu Starcevič și Barcič, do-
resce să audă tropotind pe stra-
dele din Agram căi Cazacilor..“

De sigur că nu este numai o
simplă întâmplare, că tocmai a-
cuma s'au reînviat relațiunile cor-
diale dintre Austro-Ungaria și
Germania prin primirea călduroasă ce
a avut-o Archiducele Albrecht
în Berlin. Se crede că această
intimitate supără pe cei din Pe-
tersburg și că ei se tem, că
Germania nu va face nimic pen-
tru a împlini pretențiunile rusești
în Bulgaria, deoarece Bulgaria nu

voește să primescă programa ru-
sescă.

Și în privința acesta poște că
s'a dat nutremânt bănuielilor
rusești, prin împrejurarea, că în-
trăga pressă berlinesă a aprobat
în mod demonstrativ dojenirea
episcopului Strossmayer, care trece
ca reprezentant al aspirațiunilor
slave din monarhia.

Este știut că Slavii dela noi
doresc apropiarea de Rusia și
prin urmare părtinesc politica
amicabilă Rusiei în cestiunea bul-
gară. Reprobarea atitudinii lui
Strossmayer din partea monarhu-
lui va fi privită der în Rusia ca
un semn rău pentru viitorea at-
itudine a Austro-Ungariei în ces-
tiunea bulgară.

Aici se întelnesce politica in-
terioară cu cea esteriă și ese la
ivellă mișcarea slavă dela noi, fă-
cându să apară pe orison mult
temutul conflict între slavism și
germanism.

„Originea dualismului în Austria.“

(După „Revue Bleue“.)
(Fine.)

„Cehii au recucerit școlile lor,
colegiele lor, și-au dat o universitate,
o artă națională, o literatură. Praga
scăpând de tutela germană a re-
lăsat antea fisionomia slavă și
răspândește astăzi rațele sale, ca
un focar intelectual, asupra
tuturor ținuturilor slave, ne-
luând afară Polonia și chiar și
Rusia.“

„Aprupe într'un timp s'au re-
deșteptat Stiria, Carintia, Car-
niolia și Dalmația, unde elemen-
tul slav lăngea de secul într'o
stare de neconștiință și de pasi-
vitate. Aceste țări la rândul lor
au voit să se scape de germani-
sațiune și să devină érași bule-
vârdul avansat al lunei slave.
Ele au pus la ordinea țilei stu-
diul limbii slovene, idiomul lor

național; școle slovene s'au în-
ființat în Gratz, Laibach, Goritia,
centre pe cari fii lui Arminiu le
considerau de mult timp ca ac-
visițiuni germanice. Aceste școle
au făcut o concurență norocită
pedagogiei nemțesci și au dat la
o parte cultura germană.“

„Poște să-și închipuescă cineva
supărarea și neliniștea ce-a cu-
prins pe Germani. Pretutinden,
la nord și la sud, Slavii au pă-
răsit docilitatea lor seculară și
au luat ofensiva spre a cuceri
pământul Austriei așa de ane-
voios cucerit pas de pas de
cătră Germania feudală.“

„Numai spre a salva domina-
țiunea lor amenințată, Germanii
austriaci au încheiat alianță cu
Maghiarii, cu scopul de a suprima
în comun sborul și desvoltarea
rasselor slave.“

„Acéstă acord dintre cele două
minorități opresive, pentru a per-
petua preponderanța și despotismul
lor, s'a stabilit spontan în
prima jumătate a secolului
nostru, și acesta era adevăratul
scop al mișcării liberale, care afla
în pressa noastră simpatii atât de
căldurose. Acéstă uniune se ma-
nifesta în mod foarte vizibil în-
tre insurecțiunea vienesă și guver-
nul rebek al Ungariei. Fiăcare
succes al Ungurilor era ac-
clamat la Viena cu entusiasm.
S'au început negocieri între cele
două comitete pentru acțiune co-
mună. Inse corpul de armată
trimis de Kossuth spre a con-
cure la apărarea Vienei, a fost
biruit de trupele imperiale și a
trebuit să se retragă spre Pojon
(Presburg).“

„Astfel, dela 1848, liberalismul
german și oligarchia un-
gurescă au proclamat solidaritatea
lor contra monarhiei unitare și
contra emancipării raselor slave.“

„În timpul acesta, parlamen-
tul din Frankfurt a revindicat
moștenirea lui Ottone cel mare,
a lui Frideric Barbarossa și a

propus coróna imperială regelui
Prusiei. Acésta a fost o între-
prindere îndreptată dintr'odată în
contra Austriei și în contra Fran-
ciei. Se vede, că dualismul și
unitatea germană au apărut pe
scenă în aceeași zi. Ele au trecut
prin aceleași vicisitudini și n'au
încetat de-a forma aceeași ra-
țiune socială ale căreia operațiuni,
trebuie s'o mărturisim, au dat
de douăzeci de ani încoco frumoșe
beneficii.“

„În 1848 întreprinderea a fost
premată, idea încă confuză. Se
scie, cum unitatea germană a ră-
mas în baltă. Regele Prusiei a
fost timid și nu se simția des-
tul de tare spre a juca o ase-
menea partia mare. Apoi asocia-
rea cu principiul revoluționar
nu convenia nici decum instinc-
tului său monarhic. Unei alte
mâni mai tari și mai puțin scu-
pulose i-a fost dat, 18 ani mai
târziu, de-a readuna și a închea
aceste materialuri disparate și de
a-le cimeta cu politica de fer
și de sânge pentru de-a forma din
ele imperiul german.“

„Fostă posibil de-a preveni
acest triumf zdrobitor al di-
plomației prusiane? Fără îndoie,
dăca adversarii ei n'ar fi făcut
neconținut treburile ei. Francisc
Iosif, care n'a considerat regi-
mul dela 1850 decât ca un fel
de dictatură provisorică, a lucrat
împună cu șefii marelui partid
slav, în deosebi cu venerabilul
Palacki, ilustrul istoric ceh, o
constituțiune federalistă. Acéstă
constituțiune, care o consideră ca
opera sa personală, și care o ținea
în rezervă, el o oferă supușilor
și cu persistență în 1860, 1861
și 1863. Egoismul și încăpățina-
rea Maghiarilor au făcut să nu
isbutescă această frumoșă concep-
țiune, care satisfăcându într'o mē-
sură dreptă toate naționalitățile, ar
fi pus capăt tuturor dificultă-
ților interioare ale Austriei.“

„Consecențele unei asemenea

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

ALBUȘICA

Poveste.
(Fine.)

Colea când se însera
Cei pitici érași venea,
Der vai, cum se spăriară
Când în casă ei intrară
Și pe mândra Albușică
Feta lor cea frumuseică
Jos pe vatră o vedea
Fără viță că zăcea....
Iute susu o ridicară
Și totu trupu-i căutară
Der nimica nu aflară,
Nici ea nu se mai mișca
Nici de viță semn nu da....
Ei adeneu se intristau
Rinri de lacrimi vērșau
Când pe mēșă o aședară,
Ca pe mōrtă o gatară.
Trei lungi țile o jaleau
Nici de lucru nu lucrau,
Nici mâncare nu mâncau,
Nici vin dulce nu gustau!...
În a treia zi se gată
Mormentarea se i-o facă,
S'o aședă în locu sfântu

Pe veci se dormă 'n pământu.
Deră unul dintre ei
Dise cătră frații săi:
— „Dragii mei, scumpii mei frați,
Mergeți voi și îi gatați
Ei, de sticlă copersu
Și ascultați-mi sfatul meu:
„În pământ se n'o băgam
„Ci afară s'o lăsam.
„S'o punem pe vērful de munte
„Lângă bradul fără frunte,
„Caci aci dec'o lăsam
„Măcaru mōrtă-o mai vedem
„Nu vedeți că-i totu frumoseică
„Totu așa-i de drăgostōsă:
„De trei țile a murit
„Der de locu n'a veședit!...“
Frații lui îl ascutară
Și sicriul îi gatară
Și în elu o aședară;—
Er pe densul era scris
Precum feta a fostu dis:
Că-i copilă de-mpēratu
Ce de mōrtă a scăpatu.
Și cu slove aurite
În sicriu mândru scobite
Era scrisu numele ei
De cei șapte mitutei....

Acum ei se apucară
Și sicriul aședară

Susu pe vērful celu de munte
Lângă bradul fără frunte;
Eară unul dintre ei
Din cei șapte voinicei
Diua nōptea o păza

Și cum ea pe munte sta
Mii de pāseri că veneau
Rēndu pe rēndu de o plāngeau!...

Multă vreme-a statu așa
Frumuseica Albușica
În sicriul ei celu micu
Der totu nu mai vesteția
La obrazu nu se schimba,
Ci durmindă se părea:
Albă-n tață ca și neaua,
Mândră ca și vioreaua

Intr'o zi s'a întâmplat
Că-unt feciori de împēratu
În pădure a noptat
La casa celoru pitici,
A celor șapte voinicei.
Elu aci se aședă
Peste nōpțe se culcă
Și multe le povēști
Cum ajuns'a elu aci...
Dimineața se trezi
Și de drumu mi-se găti.

Der afară când eși:
Vede o fată adurmită
Că dăcea acoperită
Der totu mândră nepălită...
Elu pe coperișu cetind
Și apoi cine-i, sciind,
Așa dragă 'i păru
Cătu în genunchi elu cădu
Lângă ea se așternu
Sicriul îmbrățișă
Și cu focu îl sărută!...
Spre pitici se îndreptă
Și așa le cuvēntă:
— „Dragii mei de omeni mici,
„Dragii mei șapte pitici,
„Faceți-mi o bucurie
„Și imi dați sicriul mie
„Ori ce-ți cere vē voi da
„Pentru fata frumuseică!...“
Der pitici i răspundea
Cătră elu dicēndu așa:
„Cătu argintu e-n lumea mare
„Și cătu auru pe sub sōre
„Pentru ea se-lu căpētām
„Până vī suntemu n'o dāmū!...“
Gren voinicul se mahn
Ș'apoi érași le grāi:
— „Decă plată nu primiți
„Dragii mei pitici iubiti:
„Fiți bunți deră mi-o cinstiți
„Caci eu fără ea în lume

restabilirea unității în imperiul austriac, ar fi fost considerabile în afară. I-ar fi asigurată preponderanța în confederațiunea germană. Și această egemonie ar fi fost în mod esențială pacifică, pentru-că ea ar fi protejată stătele secundare ale Germaniei, neutralizându ambițiunea neînfrănată a Prusiei. Această influență austriacă se exercită deci în profitul păcii europene și în profitul Franței.

„Cum aputut diplomația noastră francesă să ne cunoască utilitatea ce o prezintă acest element ponderator pentru interesele noastre? Ceea ce confundă rațiunea, ceea ce semănă a se fi sevărșit ca o fatalitate misterioasă, această este orbia, este obstinațiunea cu care noi am atacat mai întâiu, după aceea am ajutat a distruge o putere, care prin natura sa, pozițiunea sa, greutatea sa, era contra-fortul și stălpul puterii noastre, și care pentru apărarea fruntărilor noastre era de același preț, ca și mai multe rânduri de fortărețe.

Din România.

O corespondență din Bucuresci adresată ziarului „*Neue Fr. Presse*”, cu data 6 Septembrie, spune următoarele:

Eră s'a ținut la Castelul Peleşu în Sinaia un consiliu de miniștri sub presiunea regelui, dela care se așteptă hotărârile definitive cu privire la ficsarea termenului pentru chemarea Camerelor prezente la ultima lor ședință, cât și pentru sevărșirea alegerilor nouă. Deși grosul majorității din parlament stă în dușmă demonstrativă cu Cabinetul Rosetti-Carp, și deși pozițiunea disidenților liberali-naționali, cari mergeau mai înainte cu opozițiunea unită, precum și aceea a vechilor conservativi față cu actualul cabinet este dubioasă, totuși se vorbește prin cercurile administrative despre posibilitatea unei majorități parlamentare, pentru ca să se pótă executa programul de reformă al junimiștilor pe terenul financiar-politic și administrativ. Cabinetul se ocupă deja cu desbaterea proiectelor de lege, ce vor fi prezentate parlamentului nou ales.

Dintre acestea, după opinia generală, întrebarea despre valuta de aur cât și aceea despre o reformă a organismului administrațiunei politice va pre-ocupa cele dintâi ședințe ale camerelor celor nouă. Ceea ce privește întrebarea despre valuta de aur, a cărei rezolvare formeză punctul principal

al politice financiare a d-lui Carp, se pare că greutatea acesteia zace în întrebările detaliate asupra transformării stocului de argint al băncii naționale într'un tesaur de aur, respective în deciziunea despre aceea, ca cine să pórte spele acestei transformări. Despre un plan stabilit încă nu e vorbă; d-er totuși se dice, că actuala direcțiune a băncii naționale a refuzat să ia parte la convertire, și că amiculi personali alți fostului ministru-președinte, Domnul Carada, care este unul dintre membrii cu influență mai mare ai direcțiunei băncii naționale, în casu, când s'ar realiza proiectul de valută a lui Carp, are de gând să se dea dimisiunea.

Cu multă mai lămurite sunt lucrurile în ce privește plănuitele reforme de administrațiune. Se știe nu numai că guvernul se străduiește a simplifica mecanismul de administrațiune, d-er se cunosc și măsurile de reformă ce vóiesce a le pune în lucrare. România este actualmente împărțită în 32 de districte, și fiecare din acestea are câte 6 până în 7 sub-prefecturi. Numai prefectul districtilor stă în contact direct cu guvernul și este responsabil pentru executarea ordinelor primite, pe care o încredințează subprefectului, séu decă cade în cercul de activitate al primarului, o concrede oficiului primăriei. Acest drum de împărțire instanță (guvern, prefect, sub-prefect și primar) este însă foarte desavantajos. Asta s'a arătat la împărțirea porumbului pe la țeranii lipsiți, cari au dus o iernă plină de miserie până când deciziunea trecând prin cele 4 instanțe a putut fi pusă în fine în execuțiune. Asta încă a fost o cauză, ce a contribuit la turburările țeranilor din estu an. Afară de asta subprefecții, réu plătiți, în loc să supravegheze pe primarii satului, lucrau împreună cu aceștia și cu proprietarii speculanți în defavorul țeranilor. Guvernul crede, că va puté depărta ori ce felu de neorândueli, împărțind districtele mari în alte cercuri mai mici séu cantone, ale căroru căpetenii vor comunica directă cu guvernul.

Demonstrațiuni pentru Strossmayer.

Amă împărțit deja, că episcopul Strossmayer a fost întâmpinat după incidentul din Belovar de către tiferimea croată în mod simpativ. După plecarea sa din Belovar a fost întâmpinat în multe localități de către populațiune. Așa în Kreutz'i s'au adus ovațiuni (conductă de torțe și serenadă). La vorbirea de bineventare a primarului, Strossmayer a răspuns următoarele:

„Pentru iubirea, venerațiunea și încrederea vóstră, vó mulțămesc din adâncul inimei și răspund la aceste sentimente în deplină măsură: iubire cu iubire, venerațiune cu venerațiune, și încredere cu încredere. Peptul meu crește de mândria din cauza acestor dovede strălucite de iubirea și venerațiunea vóstră; o mândră consciință mă pătrunde când mă gândesc că sunt cetățen alți vechiului, patrioticului și demnului oraș Kreutz și aflându-mă între d-vóstră, sémțică-sú în mijlocul amicilor mei, a unor bărbați de înalt patriotism. Totdeuna am intrinită iubirea și credința către Dumneșul meu atotputernic după oficiul meu sfânt și cu iubirea și credința către persoana Sacratiss. Maiest. Sale, a prea grațiosului nostru rege și către dinastia prea înaltă, cu iubirea cea mai ferbinte și nesfârșită către poporul meu, către patria mea. Dumneșu se țină și se binecuventeze poporul nostru, și eu mă recomand iubirei vóstre, amicitiei vóstre și mai ales rugăciunilor vóstre. (Zivio sgomotose și îndelungate.“

Cântarea muzicii orășenești, ce a întonat-o ea după acesta, a fost întreruptă de fetele orașului, cari au cântat: „*Ljubimo te nasa dika*“ (Te iubim, tu mândria noastră). Episcopul a adresat acestora următoarele cuvinte:

„Mă simt preste măsură fericit, că sunteți astfel de patriote și se ști și se vó însemnați, că ceea ce este întâpărit în inima, în sufletul femeii își are asigurată vecinicia și nemurirea, și poporul în sinul căruia femeia se entusiasmează, posedă viață, putere, acestui popor îi este garantată victoria, gloria și viitorul.“

Se pare că demonstrațiunile în favoarea episcopului Strossmayer au făcut o impresiune foarte neplăcută în cercurile guvernamentale croate, și mai mult încă pare a le indispuie manifestațiunile continue ce se fac în Belovar pentru episcopul de Diacovar.

Mare consternare a produs în cercurile guvernamentale croate și unguresci cu deosebire răspunsul ce l'a dat episcopul Strossmayer deputațiunei de cleric care s'a fost dus la el spre a-lu mângăia. Episcopul se fi dășt acestei deputațiuni, că cu totă dojenirea din partea coronei el va rămânea fidelu principiilor sale până la mórte.

Unul din diarele din Pesta cere ca consiliarii tronului să recomande acestuia de-a trimite pe Strossmayer într'o mănăstire.

SCRILE DILEI.

Esecutorii de dare din comitatul

Albei de jos s'au purtat „fórté bine“ în cursul lunei lui August, căci în decursul acestei luni au stors de pe spinarea contribuabililor cu 34,509 fl. 33 cr. mai multă dare directă ca în aceeași lună a anului trecut; 2557 fl. 70 cr. s'au mai încasat în această lună ca dare militară, astfel că restanțele dărei directe s'au redus la 817,282 fl. 13¹/₂ cr., ér restanțele dărei militare pentru acest an s'au redus la 46,344 fl. 97 cr. Va să dică pe lângă totă hărnicia esecutorilor, restanțele de dare ale acestui comitat se apropiă la 900,000 fl.

Bancnotele de 100 florini, care pórta dată de 15 Ianuarie 1863, vor fi primite de banca austro-ungară numai până la 31 Octomvre 1888. De aci încolo nu vor mai circula; banca austro-ungară va refusa și de a-le schimba și de a-le primi.

Comuna *Laufen* din apropiere de Gratz a trimis în zilele aceste episcopului Strossmayer diploma de cetățen de onóre. Strossmayer răspunde că este adânc mișcat vădând cât de mult crește numărul drepturilor sale de cetățen de onóre în țerile slovene.

Direcțiunea căilor ferate r. u. a dat o ordinațiune către toți oficialii și subalterni în care se dispune, ca toți *glotășii*, medicii și muncitorii stabili dela *căile ferate* să fiă înscriși fără amânare într'o listă anumită, cel mult până în 15 Septemvre. Lista va fi trimisă apoi la locurile competente.

Erăși se plâng diarele unguresci contra *Românilor grănițeri din Gornința* de pe teritoriul României, despre cari spun, că zilele trecute au provocat un nou conflict cu nise locuitor de pe teritoriul unguresc. Anume se dice, că o bandă de Români, constituită sub conducerea lui Ioan Java, ar fi atacat de repeșite-ori o turmă de oi, ală căreia păstor își páscea oile sale în munții aflători în proprietatea erariului unguresc. Din incidentul acestui conflict, mai mulți inși au rămas răniți și numai întervenirei gendarmilor ar fi a se datori, că conflictul n'a avut urmări mai tragice.

Pe teritoriul comunelor *Vingardü*, *Dostatü* (Hosszutelke) și *Springü* din comitatul Albei de jos s'au înmulțit peste măsură *porcii sêlbatici*, așa că locuitorii nu se mai pot apăra contra pagubelor mari ce li-se fac din partea acestora în cucuruze. După cum se scrie din acele părți, locuitorii numitelor comune s'au plâns în privința acesta la comitetul administrativ al comitatului, care din oficiu a ordonat a se face

„Nu pot să am zile bune.
Nu pot nici-cum să trăiesc
„Mai bine mă prăpădesc!“
Și piticii se'ndurară,
Cererea i-o ascultară
Și au dat pe frumúșica
Pe iubita Albușica!
Elu apoi le mulțami
Și îndată porunci
Slugilor să mi-șo ia
Și să plece'n drum cu ea.
Ei voioși apoi mergeau
Și cântând mi-se duceau
Prin pădurea cea umbrósă
Cu-Albușica cea frumósă.
D-er pe-aicea cum mergeau
Etă, slugii poticeau
Intr'unu lemn se'mpiedeau
Și cu fața jos cădeau!...
Și oh, lucru minunat:
Fata erăși a'nviat!
Căci cum slugii au picat
Tare ea s'a scuturat
Câtú îndată i-a sărit
Veninosul m-erú din gát!
După ce se deșteptă
Din sicriu pe slugi striga
Sé o scótă iute-afară
Căci acum e viă eră!...
Când în latur ea căta
Speriată întreabă:

— „Dómne, Dumneșul meu,
„Unde sunt acum eu?...“
— „Tu te affi'n brațul meu
„Brațul iubitului t-ú!“
Dise fiul de'mpératú
Când în brațe i-a picatú...
O luă apoi cu sine
Intre vorbe dulci și line
Intr'unu locú pré minunatú
La alú taică-séu palatú!...
Și aicea cum sosi
Elu începe-ai povesti
Cum prin codru a umblatú
In sicriu cum o-a aflatú,
De pitici câtú s'a rugatú
Pân' sicriul i l'au datú,
Apoi cum li s'a-ntemplatú
Decă ér a inviatú...
Și de ea s'apropiá
Și așa i cuv-entá:
— „Fi tu dragă fericit!...
„Eu te am așa iubitá
„Ca pe nime pe sub sóre,
„Ca pe nime'n lumea mare.
„Ceriulú încă te imbie
Ca să-mi fi soție mie!...“
Și-Albușica'l ascultá
Și de elú multú i plăcea
Cu elú mâna își strîngea.
Apoi decă se'nvoirá
La biserică pornirá

Și-unu osp-țu frumostí gátirá
Câtú la elú se adunară
Domnii toți din a lorú țerá
Și trei zile s'osp-țară...

La acestú osp-țu chemasé
Și pe marea 'mp-erátésá.
Ea de osp-țu se și gátá
Haine scumpe imbrácá
Spre oglindá se-'ndreptá
Și așa o întreabá:
— „Oglindúță șciutóre,
„De frumșetá spun-tóre,
„Spune-mi chiar adevératú
„Prin alú t-ú graiu minunatú:
„Cine'n țerá'i mai frumósá
„Și la toți mai dragostósá?...“
Er oglinda respundea
Cătrá ea dic-ndú așa:
— „Precum mie mi s'aratá
„Prin vedenie fermecatá
„Tu ai fi cea mai frumósá
„Și în țerá mai aleasă.
„D-erá Mándra Albușicá
„De mii de-ori e mai voinicá,
„Albușica-'mp-erátésá
„De mii de-ori e mai frumósá
„Și în țerá mai alésá!...“
Când ea éstea aúđa
Incepú a blástema
Pe câtú gura o ierta,

Oglinda din cuiu lua
Josú de vatră o trántea
Și totú țándári o făcea!
Ce blástemú pe ea, sé credá
Și cu ochii ei sé vedá
Că Albușica frumósá
A ajunsú 'mp-erátésá!
La osp-țu d-er se 'ndreptá
Și 'n casá când intrá
Pe-Albușica când zări
Pasulú iute își opri
Și státú mai înlemnitá!
De mâniá 'ncremenitá!..

D-erá ce-o aștepta óre
Pe urita vrăjitóre?...
Pe ea, frate, o așteptau
Pápucí de ferú ce ardeau
In focú, — până înroșiau,
Și când roșii ei erau
Pe ea iute-o apucară
Și cu ei mi-o încálțará
Și la jocú mi-șo luará
Și atátú o totú jucará
Până totá se 'nscrumi
Și 'naintea lorú muri!...
Ce-au pășitú nu știu mai multe.
Mulțumimú cui vrú s'asculte.
Bradü, Iuniu 1887.

Ioan Moța.

o vânătoare de 48 de ore pentru estirparea acestor animale sălbatice. — Acestea sunt urmările dărei pe pușcă.

Un inginer-architect Frideric Maetz (neaoș maghiar? Red.) a dăruit pe seama „Kulturgylet“-ului nu mai puțin decât 508 stéguri, unele mai mari, altele mai mici, și vre-o 30 de insignii naționale, cu scopul de-a fi distribuite diferitelor școle, societăți și corporații de ale „Kulturgylet“-ului. „Marinimosul“ donatoru drept mulțumită a fost salutat din partea adunării cu strigări entusiaste de „eljen“; i s'a dat și mulțumită protocolară. — Bine că mai poți progresa cel puțin industria de stéguri, decât cu cealaltă nu mai merge de loc.

In România mai mulți ofițeri din geniu se ocupă cu mare activitate ca să descopere *cărma balonelor*. In fă-care și se fac experiențe diferite cu un balon adus la București din partea guvernului român.

Colaboratorul fôiei „Magyar Mercur“ (Mercurul ungueresc), care există de XI ani și este cunoscut ca organ specialist în afaceri de bancă, finance, asigurațiune, și de drum de fier și pentru publicarea tragerilor la loterie, se află de prezent în Brașov în interesul fôiei sale. Abonamentul la această fôie e foarte eficient și redacțiunea ei corespundeză cu abonentii, cari se adresează la ea, pe propriile ei spese.

Din socotelile d-lui Morini, impresariul vestitei cântărețe române *Adelina Patti*, reese, că venitul d-nei Patti din reprezentațiunile ce le-a dat în timpul din urmă la Lisabona, Madrid, Buenos-Ayres și Montevideo se urcă la 1.020,147 franci. La Buenos-Ayres în o singură seră a avut un venit de 87,000 franci. Afară de asta d-na Patti a mai primit daruri însemnate, alți cărori preț de sine formeză o avere frumoasă.

Muntele așa numit *Piscul-cânelui*, ce se află în fața Sinaiei, acoperit cu păduri, a trecut, din proprietatea d-nei Zoe Brâncovenu, în proprietatea statului român pentru suma de 410,000 lei.

La viitoră *exposițiune din Paris*, afară de turnul Eiffel și de imosantul glob al pământului, se va espune un alt treilea lucru senzațional. Acesta este noua locomotivă numită *Parisienne*, fabricată francez. Uriașă locomotivă are nise rôte a cărori diametru este de trei și jumătate metri. Ea e construită de tehnicul *Estrade*. S'au făcut și experimente cu noua locomotivă, cari, se dice, au succes pe deplin. Celeritatea ei este grozavă.

România și războiul vamal cu Austro-Ungaria.

Vorbim despre consecințele războiului vamal față cu România, „Războiul“ din București scrie între altele:

Experiențele ce am făcut de când cu războiul vamal cu Austro-Ungaria, ar trebui să ne servescă de normă la viitorile negocieri pentru încheierea unei convenții noi.

Am fost în tot-d'a una pentru încheierea unor asemenea convenții, însă potrivit cu împrejurările noastre economice, crutându pe cât se poate mai mult interesele noastre agricole, comerciale și industriale.

In anul 1875 s'a încheiat o asemenea convenție cu Austro-Ungaria. Aceasta fiind primul act internațional de asemenea natură, ce am făcut în calitate noastră de stat vasal, guvernul d'atunci a acordat în schimb niște concesiuni, pe care țera le-a plătit în urmă scump. Obicnuit cu acesta, vecinii

noștri s'au încercat a reinoi acea nenorocită convenție după expirarea ei și neputându dobândi acesta, densii au provocat așa numitul războiu vamal, care durează deja de doi ani și mai bine, sperându că prin acest mijloc extrem vor săli ca să cedăm cererilor lor.

Vecinii noștri însă s'au înșelat amar de astă-dată, căci departe d'a ne fi putut constrânge prin această măsură, n'au dat din contră ocași d'a ne convinge, că mult mai mult au păgubit ei și tot-odată ne-au făcut să găsim aiurea alte deuseuri pentru acele producțiuni, pe care le exportăm în Austro-Ungaria. Pe când la densii, cari altădată exportau la noi sutimi de articole industriale, au săracit localități întregi, din care unele cu greu vor pute să-și vie în fire, ca bunăoară Brașovul, care ne aprovizionă cu mărfurile sale în valoare de mai multe milioane în fie-care an.

Experiența d-er, pe care am făcut-o în acest din urmă 12 ani, este foarte instructivă din toate punctele de vedere și nu trebuie să lipsim d'a profita de ea în toate modurile. Ne-am convins pe deplin, că țera a putut suporta fără dificultate consecințele acestui războiu vamal, cu care s'a obicnuit ați atât de bine, încât nu prea se mai grăbește lumea pentru încheierea unei convenții noi.

Noi, ca țera eminentă agricolă și neavându decât o foarte mică industrie, nu avem să pretindem multe, însă avem de dat multe; nu cerem decât protecțiunea produselor noastre agricole, precum și a cător-va derivate ale lor, a vitelor și câte încă 2—3 articole pe care le exportăm, și nu ne opunem d'a acorda în schimb avantaje la o mulțime de produse industriale străine. Ast-fel fiind, e natural, că tot vecinii vor trage folose mult mai mari decât noi. Se înțelege, că acele lucruri, pe care le producem deja sau care se pot produce în țera, trebuie protejate din partea noastră, și acesta cât de mult prin taxe mari vamale de import, căci altfel ar fi cu neputință veri-ce progres industrial.

Insă și aceste taxe protectoare trebuie să aibă o margine, căci în casu contrariu și mai cu seamă până când vor fi în vigoare convențiunile comerciale cu unele state, taxele prea mari, în loc d'a ne folosi, ne vor păgubi. Așa d. es. acum diferite mărfuri austro-ungare, în valoare de milioane, sunt importate în România prin Germania, Englitera, Elveția etc., unde sunt naturalizate prin plata taxelor vamale de acolo și apoi tratate la noi pe baza convențiilor ce avem cu aceste din urmă state.

Era mult mai logic și foarte folositor pentru noi, decât tariful autonom prevedea taxele ceva mai scăzute pentru mărfurile în cestiune, și atunci aceste erau să fi aduse direct în țera la noi, producându-ne un venit mai mare vamal.

Ne place a crede, că cei însărcinați cu negocierea viitorii convenții comerciale cu Austro-Ungaria, precum și camerele de comerț, vor să aibă în vedere toate acestea și nu vor ceda unor pretențiuni ca acelea ale delegațiilor guvernului „sucursal“ din Budapesta, care sperăm, că se va fi convins ați, că a trecut timpul amenințărilor și presiunilor diplomatice de altădată.

Intâmplări diferite.

Jertfele norocului. Foile din Isamara relatează, că în zilele trecute au fost omorâți în mod înrozitor trei călugări în satul Dubswoe, aproape de Isamara. Nenorocirea lor a fost, că au găsit nise bani. Mergându din sat în sat și adunându milă, cele trei călugări, apropiindu-se de satul Dubswoe, găsiră o geantă cu însemnata sumă de 60,000 ruble în hârtii. Sosindu în Dubswoe, intră într'un hanu peste

noapte și povestiră birtașului și altor persoane că au găsit bani.

In acea seră birtașul nu primi pe nimeni în hanu și când adormi cele trei nefericite călugărițe, el luă un cuțit și le tăia gâturile. Cum isprăvi această faptă înfiorătoare, etă că năvăli în casă un Casac del Uralu, care pierduse banii și auzise, că au fost găsiți. Asasinul fu arestat și dus la închisore.

Literatură.

„**Meseriașul Român**,” fôie pentru învățătură și petrecere, întocmită pentru meseriași și toți iubitorii de meserii. Apare în Brașov de 2 ori pe lună și costă pe 1/2 an 60 cr. sau 2 franci. Editor și Redactor: *Bartolomeu Baiulescu*, președintele Reuniunii pentru sprijinirea meseriașilor români în Brașov. — Nr. 17 del 1 (13) Septemvre conține: Lucrul femeilor și copiilor; Cum se face banii din jucării?; Turnul Eiffel; Principalele aliage industriale, de A. H. Ștefănescu; Aventura unei regine, de I. C.; Felurite pentru meseriași; Sciri economice și industriale (Exposiția din Paris, O nouă fabrică în Transilvania, Școala industrială de țesut din Sibiu, Raportul anual despre școala de meserii din Brașov); Multe și mărunte; Diverse; Glume; Concurși etc.

Cununia.

D-lu *Alexandru Popă*, proprietar în Prodănesci, s'a cununat în 9 Septemvre n. c. cu d-ra *Amalia Paulă* din Letca.

SCRIRI TELEGRAFICE.

Agram, 15 Septemvre. „Obzor“ aduce o scire, ce dice că a primit-o din Buda-Pesta, și după care episcopul *Strossmayer* ar fi chemat la Roma spre a ocupa un loc în colegiul de „propaganda fide.“

București, 15 Septemvre. Ministrul bulgaru *Nacevici* se află aicea. Se crede că venirea lui în capitala română are de scop să contracteze în piața de aici un împrumut.

Belovar, 14 Septemvre. După terminarea manevrelor, Maiestatea Sa a exprimat recunoștința Sa și cea mai mare mulțamire asupra trupelor și în deosebii asupra honveșimei. A însărcinat pe Banul Croației de-a exprima poporațiunei mulțamirea și recunoștința sa pentru lealitatea, supunerea și iubirea de jertfă ce-a arătat-o, apoi a plecat la Gödöllö cu prințul de Waller.

DIVERSE.

Globu uriaș. La expoziția din Paris se va expune pe lângă alte curiozități și un glob pământesc reprezentând a miliona parte din mărimea adevărată a pământului, cu un diametru de 40 metri. Parisul va ocupa pe el o estensiune de 12 milimetri. Tot în 24 ore globul se va învârti în jurul osiei sale. Pentru el se va construi anume o sală pe a cărei galerii vor să aibă loc 300 de persoane. Globul e încongiurat de meridiane și cercuri paralele de fier și pentru studii geografice va fi întocmit cu mare acuratețe.

Somnambulism în casarmă. Un casu extraordinar de somnambulism spun foile franceze din Saintées că s'a văzut la un soldat de marină, care a fost pus observațiunilor medicilor. In starea lui somnambulă răspundea la toate întrebările ce i se puneau. El profetese viitorul, află lucrurile cele mai secrete și vede în depărtări mari cu o claritate ce uimesce pe tot. Astfel în câteva luni înainte, doi soldați ai batalionului furar cafea del administratorul

magazinului, pe care ovendură unui precepeț pentru suma de 1 fr. 24 cts. de kilogram. Mai multă ca 100 kl. dispăruse în modulă asta și era foarte greu de a descoperi pe făptuitor. Somnambulul, întrebă fiind despre acesta, spusese numele hoților de cafea. Hoții fură prinși și mărturisiră fapta lor. Un alt casu: O cheia, la carea multă se ținea, se perduse; s'a căutat în toate unghiurile, d-er nu s'a aflată nicăiri. Somnambulul spusese locul unde se află cheia cu cea mai mare acuratețe. Cheia se găsi la locul spusu de somnambul. Mai curios e însă următorul casu: In astă stare de somnambulism declară el, că un detașament al regimentului său, care mergea spre Noua-Caledoniă, a ajuns aci în 14 Iulie c. și că la 7 ore dimineața s'a imbarcat. Ca să se asigure despre acesta, se telegrafă imediat acolo. Detașamentul în adevăr în 14 Iulie la 7 ore dimineața s'a imbarcat.

Muszaj! A pățit-o și d-lu Tisza cu vameșul del podul de vamă din Oradea-mare. Nicăi să fi căcut 10 esecutori pe cap, nu puteau să-l ia mai aspru. Săptămânile trecute acestea adevă, ministrul-președinte ungueresc d-lu Coloman Tisza, avându unele afaceri la Oradea-mare, la intrarea în oraș, vameșul oprii cail cu trăsura în loc strigându: „Tessek vámot fizetni!“ (Poftim a plăti vamă). „Nekünk nem kell fizetni“ (Noi nu trebuie să plătim) respuse vizitiul. — „Fizetni a Hercopáternek is muszaj Magyarországon“ (Și Hercopater-ul este dator să plătescă în Ungaria) accentuă vameșul. Intra aceea ministrul-președinte făcu semn vizitiului să plătescă și plecară mai departe.

Mai frumoasă ca toate broșurile de până acum se infățișează broșura a 17-a a jurnalului „Wiener-Mode“. Grația figurilor, precum și gustul fin al toaletelor și variațiunea bogată în motivele reprezentate, sunt asemenea admirabile. Figur pentru mode, ca cea colorată, mai departe Dama în mantaua de voiașu — tipul Vieneselor elegante, Vânătoarea, Dama în costumul de vizită ș. a. întrecu totu ce s'a văzut până acum prin jurnale de mode. Aceste chipuri deosebit de valorea lor practic ar servi spre podoba celor mai bune jurnale ilustrate. Asemenea și partea lucrurilor de mână, este bogată și bine ilustrată ca de obicei.

Cursul pieței Brașov

din 14 Septemvre st. n. 1888

Bancnote românesc	Cump.	9.44	Vend.	9.48
Argint românesc	„	9.40	„	9.44
Napoleon-d'ori	„	9.63	„	9.65
Lire turcesc	„	10.94	„	11.—
Imperial	„	9.94	„	10.—
Galbin	„	5.70	„	5.72
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusesc	„	122.—	„	123.—
Discontulă	„	6 1/2—8%	pe an.	

Cursul la bursa de Viena

din 14 Septemvre st. n. 1888.

Renta de pur 4%	100.40
Renta de hârtă 5%	90.05
Imprumutul căilor ferate ungare	146.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	98.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	113.25
Bonuri rurale ungare	104.65
Bonuri cu clasa de sortare	104.60
Bonuri rurale Banat-Timiș	104.65
Bonuri cu cl. de sortare	104.50
Bonuri rurale transilvane	104.40
Bonuri croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinu ungueresc	99.75
Imprumutul cu premiul ungueresc	130.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	—
Renta de hârtă austriacă	81.30
Renta de argint austriacă	82.45
Renta de aur austriacă	110.85
Losuri din 1860	139.90
Acțiunile băncii austro-ungare	879.—
Acțiunile băncii de credit ungar	304.25
Acțiunile băncii de credit austr.	312.10
Galbeni împărătesc	5.76
Napoleon-d'ori	9.64 1/2
Mărci 100 imp. germane	59.70
Londra 10 Livres sterlinge	122.15

Editor și Redactor responsabil:
Dr. Aurel Mureșianu.

Nru. 448—1888.

24 M.

PUBLI CAȚI UNE.

În urma emisului incitului magistratului local din 5 Iulie a. c. Nru 6494 se va ținea *Mercuri în 19 Septembrie a. c. la 10 ore înainte de prânz* în oficiul orașenesc economic pertractarea scripturistici de oferte referitoare la predarea parțialei mutări în sulinare de lut a apeductului din livada „Iancsi”.

Se provocă deci toți amatorii pentru amintita întreprindere, ca să se așternă ofertele scripturistice sigilate, provădute cu timbru de 50 cr. și vadiul de 10% din suma ce se pretinde pentru această întreprindere cel mult până în *19 Septembrie a. c. 10 ore înainte de prânz* la oficiul orașenesc economic.

Ofertele au ca să conțină amintirea în litere și cifre a sumei ce se pretinde precum și dechirațiunea cum că oferentului i sunt cunoscute condițiunile de oferte și că se supune lor.

Condițiunile de oferte se pot vedea în decursul orelor oficiale la oficiul orașenesc economic.

Brașov, 12 Septembrie 1888.

Oficiul orașenesc economic.

Numere singuratică din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria I. Gross, în librăria Nicolae Ciurcu și Albrecht & Zillich.

Incunoscii țare.

Într-o familie bună din Brașov, care locuiește în cetate, se primesc *scolarii în costuri și cvartiri* pe lângă condițiuni moderate. În această familie se vorbesc toate trei limbile țării. Informațiunile mai de aproape poți da *administrațiunea foicei noastre*. 154,1—1

Nru. 5334—1888.

PUBLI CAȚI UNE!

Pentru arândarea locului de pășunată oile în timpul ernoii 1888/9, pe teritoriul Sighișorei, se va ține licitațiunea *Sâmbătă în 17/29 Septembrie a. c. la 11 ore a. m. în cancelaria subscrișului magistratului*.

Doritorii au a depune la începerea licitațiunei suma de 50 fl. v. a. *ca vadiu*, resp. a-i alătura ofertei în scris, care este a se preda înainte începerei licitațiunei verbale.

Condițiunile licitațiunei se pot vedea în orele de oficiu la

Magistratul orașenesc din Sighișoră.

DE VÂNDARE.

Casa din prundul Scheilor Nru 1387 constatătoare din: O boltă în colț cu două odăi alăturate, precum și alte trei locuințe, este de vânzare c'unu preț moderat.

Condițiunile se pot afla la baia de abur. 145,3—2

Recvisite pentru învățarea-

Depositul produselor împletite și tricotate mecanic din fabrica lui **M. VOGELSANG**

din lână și bumbac, calitatea cea mai bună, precum: Ciorapi lungi și scurți, laibere Jersey, tălii sadele și sutașate, haine pentru copii, haine de bumbac, tricouri pentru copii ș. a.

se află la **SOFIE OBERT.**

Târgul cailor 88.

Cel mai bun săpun pentru rufe!

De vânzare.

Casa din **Vâlcele (Elöpatak)** vis-à-vis de Băile calde minerale, clădită după sistemul nou, cu 29 odăi mobilate pentru oșpeți, este de vânzare.

Informațiunile mai de aproape împărtășesc **George Stefanovits**, comersant, **Târgu cailor No. 28.**

149,2—1

Unu comis (calfă)

din bransa de băcănă și coloniale află imediat angajamentu la subsemnata firmă. Se cere să cunoscă limba română, germană și ungerescă. **Ioan Dușoiu & fiu.**

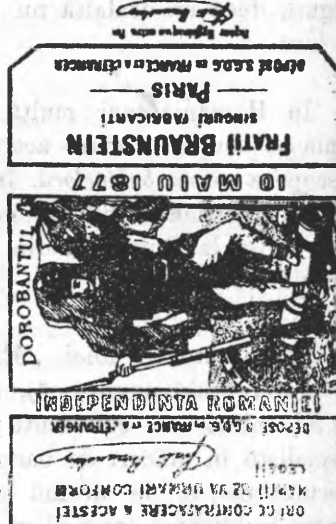
153,2—1

Care este cea mai bună hărtia pentru țigări?

Acastă întrebare foarte importantă pentru fii-care fumătoru de țigări s'a stabilitu deja în modul cel mai nedubios.

Nu este reclamă goală, ci unu faptu constatatu prin autorități științifice de primulu rangu pe baza analizei comparative a diferitelor hărtii de țigări mai bune, ce se află în comerț, că hărtia de țigări

„LES DERNIERES CARTOUCHES”

și „DOROBANTULU”

din fabrica **BRAUNSTEIN FRÈRES** la Parisu, **65 Boulevard Exelmans,**

este cu deosebire cea mai ușoră și cea mai escelentă.

După ce s'a stabilitu acastă între altele prin **Dr. Pohl**, profesorul la facultatea tehnică în Viena, **Dr. Liebermann**, profesorul și conducătorul alu stabilimentului chimic de stat în Budapesta, și o analiză comparativă, făcută în Iuliu 1887 după puncte de vedere nouă igienice de către **Dr. Soyka**, profesorul de Hygienă la Universitatea nemțescă din Praga, a produsu chiar rezultatul strălucitu, că hărtiele de țigări „Les dernières Cartouches” și „Dorobantulu” sunt cu 23—74% mai ușore, și că împărtășesc fumul de tutun cu 23—77% mai puține părți streine, ca celelalte hărtii analizate. Veritabilă este numai aceeași hărtia, a cărei Etichetă s'îmbră cu desenul aci imprimatu și care orte firma **Braunstein Frères.**

Fabrica a deschis unu depositu pentru vânzare en gros a hărtiei de țigări și a tuburilor pentru țigări

BRAUNSTEIN FRÈRES,

193,50—39

WIEN, I. Bez., Schottenring Nr. 25,

și află aceste articole la toate firmele mai mari, cari au de vânzare asemenea mărfuri.

CONCURSŪ.

150,3—2

Pentru ocuparea postului de alu doilea învățatoru la școala română gr. cat. din Rebra mare în districtul Năsăudului se escrie prin acastă concursu până la *18 Septembrie a. c. st. n.*

Emolumentele împreunate cu acestū postu sunt: salarū anualu de 160 fl. v. a.

Suplicele instruite cu documentele recerute prin lege sunt a se adresa la senatulū școlei gr. cat. românesce din Rebra mare.

Rebra mare, în 2 Augustu 1888.

Din ședința senatului școlarū gr. cat. **Onisim Rotariu**, președinte.

Constantin Suciu, notarū.

RE P A T!

APA MINERALĂ

de

„RE P A T”

introdusă numai de scurtu timpu în comerțu, în urma calităților ei superioare precum și a gustului escelentu este deja în generalu recunoscută și plăcută.

Se află totdeauna proșpetă în cele mai multe băcănii, magazinuri de vinu, farmacii și restaurațiuni, precum și pentru cumpărări en-gros la Depositul principalu

G. GIESEL,

Brașov, Strada Teatrului Nr. 312.

RE P A T!